

Mladá veda

Young Science

**Vzt'ah výkonovej motivácie
a aktívneho učenia sa študentov
Osobní vzťah ty & já a budoucnost společnosti
Džungl'a v teórii "business intelligence"**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 1, ročník 8., vydané v júni 2020

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Starý židovský cintorín, Veľký Šariš. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

OSOBNÍ VZTAH TY & JÁ A BUDOUCNOST SPOLEČNOSTI

PERSONAL RELATIONSHIP YOU & ME AND THE FUTURE OF SOCIETY

Zdeněk Vrba¹

Autor v první disertaci realizoval výzkumy oblasti firemní kultury a strategie, výuky managementu a problematiky dítěte v rodině. Působí jako interní doktorand na 1 lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Věnuje se výzkumu společnosti budoucnosti a umělé inteligenci

In the first dissertation, the author carried out research in the field of corporate culture and strategy, teaching management and the issues of the child in the family. He works as an internal doctoral student at 1 medical faculty of Charles University in Prague. He researches the society of the future and artificial intelligence

Abstract

An overpopulated planet and long-term shortage of workers in Europe and in the USA. What is the reason why the number of people in productive age in the Western World diminishes? Not enough babies are born, the average natality in Western Europe is 1.4 baby per mother. Traditional values once fulfilling marriage and the You & I relationship are vanishing. The world is no longer divided between male and female. The institute of a housewife disappeared. We have a unisex model, gender balance, asexual world. Polarization of society by possessions. It is only a partial list of facts that are linked with the You & I relationship. The author analysed available information on factors influencing the defined relationship with the objective to define a set of attributes affecting human society. They present a reflection to the reader in the discussion part. How is a view of current interpersonal relationships developing? They can be identified not only through the man and woman relationship, but also through the friendship, information exchange and the like. At present, the You & I relationship is becoming rather of a virtual nature. Information exchange takes place, but information no longer plays the role it once had. Rules in relationships are determined by ethics that can be seen as an algorithm, a program that defines more than just the emotional aspect of relationships. The dynamic balance in the You & I relationship takes on a spatial form. There is something that cannot be seen, something that represents a spiritual value that plays a certain role and counterbalances the material world

Key words: marriage, natality, motherhood, hormonal anticonception, mummy's

¹ Adresa pracoviště: PhDr. Zdeněk Vrba, PhD., DBA, LL.M., Univerzita Karlova, Kateřinská 32, 12108 Praha 2
E-mail: vrba@1az.cz

Abstrakt

Přelidněná planeta a dlouhodobý nedostatek pracovníků v Evropě i USA. Co je příčinou, proč ubývá lidí produktivního věku v západním světě. Nerodí se děti, průměrná porodnost v západní Evropě je na hodnotě 1,4 dítěte na matku. Zanikají tradiční hodnoty manželství a ve vztahu Ty & Já. Zaniklo rozdělení světa na mužský a ženský. Zmizel institut ženy v domácnosti. Máme unisex model, genderovou vyváženost, bezpohlavní svět. Polarizace společnosti podle majetku. To je jen dílčí výčet faktů, které se vztahem Ty & Já souvisí. Autor analyzoval dostupné informace o faktorech mající vliv na definovaný vztah s cílem určit soubor atributů ovlivňujících lidskou společnost. V diskusi pak přináší čtenáři úvahu. Jakým způsobem se vyvíjí pohled na současné mezilidské vztahy. Identifikovat jej lze nejen ve vztahu muž a žena, ale také v otázce přátelství, kamarádství i výměny informací apod. V současnosti se vztah Ty & Já přesouvá do virtuální podoby. K výměně informací dochází, ale informace neplní tu úlohu, kterou měly dříve. Pravidla ve vztazích určuje etika, kterou lze vnímat jako algoritmus, program, který určuje nejen emoční stránku vztahů. Dynamická rovnováha ve vztahu Ty & Já se představuje v prostorové podobě. Je to něco, co není vidět, a to představuje duchovní hodnotu, která hraje určitou roli a vyvažuje materiální svět.

Klíčové slova: manželství, porodnost, mateřství, hormonální antikoncepce, mamánci

Úvod

Zástupci průmyslu, zemědělství a služeb v moderním západním světě v posledních letech, s drobnými výjimkami, hlásí neustále nedostatek vhodný pracovníků. Brání to jejich expanzi. Přitom máme přelidněnou planetu. Na planetě jsou lidé dominantní živočišný druh, jehož nároky na zdroje neustále rostou. V Evropě (analogicky i ve vyspělém světě, myšleno USA, Jižní Korea, Japonsko, Singapur apod.) probíhá minimálně 30 let depopulace. Rodí se méně dětí než dříve. Průměr v celé Evropě má za posledních 30 let hodnotu kolísající kolem 1,4 dítěte na matku. Výjimkou jsou velmi bohaté země, jako je Norsko, Švýcarsko, kde se průměr blíží hodnotě 3. V USA pomáhá průměru porodnosti hispánská menšina, která má historicky více potomků. Zásadní rozdíl je patrný. Afrika a velká část Asie dává v porodnosti přednost kvantitě před kvalitou. Kdežto Evropa, USA, Rusko, Jižní Korea, Japonsko, Singapur jdou směrem kvalitativním. Politika jednoho dítěte s preferencí syna platila několik desetiletí i v pevninské Číně. Je normální, že jsme se sami od sebe rozhodli snížit množství populace na severní polokouli planety? Reprodukční hodnoty 2,1 totiž nedosahuje, krom zmíněných výjimek (Norsko, Švýcarsko) žádný ze států, jenž je součástí nejvyspělejších ekonomik G20.

Vedle toho je možné vyjmenovat další fakta. Zaniká tradiční pojetí manželství v tradiční lokalitách. Přibývá nesezdaných párů, čímž se snižuje počet dětí, které neopouští domácnost rodičů. Plodnost mužů klesá. Ženy v mužských pozicích odkládají mateřství na pozdější dobu a zaměřují se na kariéru. Roste konzumní styl života a hromadění statků. Roste množství samoživitelů a rozpadá se klasický model rodiny, křesťanský model, kde muž a žena společně vychovávají děti. Ve vztahu Ty & Já nejdříve přeskóčí jiskra, následuje vášně, vztah, povídání, a nakonec jen to povídání. Časem zůstává jen ten vztah, který je ale velmi důležitý. Vztah v digitální éře

získává novou podobu. Dává se důraz na životní styl, ten je jiný než našich rodičů a prarodičů. Není na nic čas, mizí skutečný duch rodiny. V Asii vzniká princip duchovní (Lípa 2018) obrody – hledání spřízněné duše, který nalézáme ve vztahu Ty & Já, v tom nejužším kruhu. Jaké jsou následky pro budoucnost? Jaké změny implementuje Průmysl 4.0 a co vše Společnost 4.0 nahradí?

Změny vztahu muže a ženy za posledních 100 let

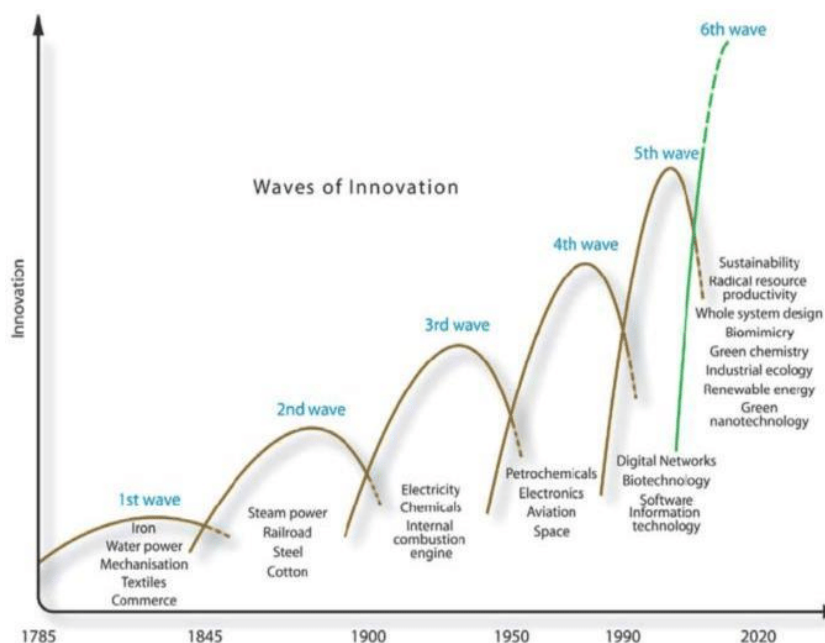
Před 120 lety ještě ve většině států G20 byl jednoznačný model role muže a ženy. 1 světová válka, revoluce v Rusku, poválečná epidemie španělskou chřipkou, první urbanizační tlak (na venkově byla hůře zajištěná práce – obživa), migrační vlny do USA, hyperinflace v Německu, to všechno byly příčiny nedostatku pracovních sil. Tlak průmyslníků byl značný, aby na volná pracovní místa nastoupily ženy. Po první světové válce se reálně začaly objevovat lékařky, vědecké pracovnice a další. Ženy v mnoha zemích získaly volební právo – na principu, když můžeme pracovat jako muži, chceme i práva jako muži. Krach NY burzy 1929 a následná hospodářská krize tuto situaci přibrzdily. Mezitím se Hitlerova 3. říše vrátila ke kořenům, kde kult osobnosti zároveň preferoval i kult ženy matky a porodnost se mírně zvýšila. Ovšem rozpoutáním 2. WV opět vzniknul problém s nedostatkem pracovních sil, který částečně nahradili nuceně nasazení zahraniční dělníci (Velká Británie či Francie využívala pracovníky ze svých kolonií, Německo z okupovaných zemí). Po skončení 2. WV v Německu chybělo 50 mil. lidí a další miliony byly v zajetí na Sibiři v Sovětském svazu. Populační křivka v ČSR byla vlastně nejslabší během tzv. první republiky. Držela i během stresu druhé světové války. Bylo mnoho žen, které otěhotněly i před nástupem do koncentračního tábora. Těsně po válce vzrostla, protože mnoho párů čekalo na konec války, jako na plánovaný termín početí, potomka. Tato populační vlna však během pár let slábně (železná opona v Evropě, dlouhodobý nedostatek spotřebního zboží, přidělový systém, změny politických režimů). Všechny státy řešily nedostatek pracovních sil podobně. GB, Francie hledaly pracovníky opět na území nyní už bývalých kolonií. Západní část Německa použila pracovníků z dnešního Turecka. Toto v některých státech zapříčinilo další vlnu antisemitismu, rasismu a nesnášenlivosti. Ta se nestihla v 50. letech minulého století rozhořet naplno, ale čekala na další generace. V 60. letech minulého století se objevuje hormonální antikoncepce pro ženy a žena tímto přebírá právo rozhodnout, kdy bude mít potomstvo a regulaci jeho množství. V 70. letech min. století probíhá další populační vlna. V některých zemích byla uměle podpořena, většinou byla spontánní z jediného důvodu. Populačně silné poválečné ročníky měly ideální čas pro potomky. Zároveň ale ropný šok způsobuje první globální změny (Strachotova, 2012) z hlediska přístupu k planetě a porodnosti.

První globalizační momenty po roce 1980 způsobují několik zásadních změn:

- Vznikají nadnárodní korporace, jejichž ekonomický vliv je větší než vliv menších států.
- Dochází ke změnám společnosti, klasická pyramidová struktura se mění, zužuje, zůstává v nich převážně jen přidaná hodnota a veškerá produkce zbytná či s malou přidanou hodnotou je outsourcovaná do subdodavatelských řetězců, firem rozmístěných často po celé planetě.

- Přichází nové technologie, internet, mění se životní styl. Ženy intenzivně přebírají dříve mužské role, ruší se institut ženy v domácnosti, unisex pánské oblečení pro ženy.
- Vznikají první aglomerace s desítkami milionů obyvatel. Toto má za následek ekonomická pozitiva typu koncentrace lidí, takže pro většinou služeb nepotřebujete reklamu. Zákazníků je v okolí dostatek a roste poptávka po čemkoliv, co bylo dříve doménou žen a tzv. domácích prací (outsourcing domácích prací, vyrovnaní rolí muže a ženy).
- Emancipace i z hlediska pohlaví, homosexualita v mnoha zemích už není trestným činem, ale projevem názoru na vztah Ty & Já.

Tyto historické změny vztahu muže a ženy odpovídají i hospodářským změnám, jenž vystihují Kondratěvovy cykly (Alexander, 2002) ekonomicko-technologického vývoje (Graf. 1 a 2). Rozdíl stejných grafů při je dán použitím jiným měřítek os.

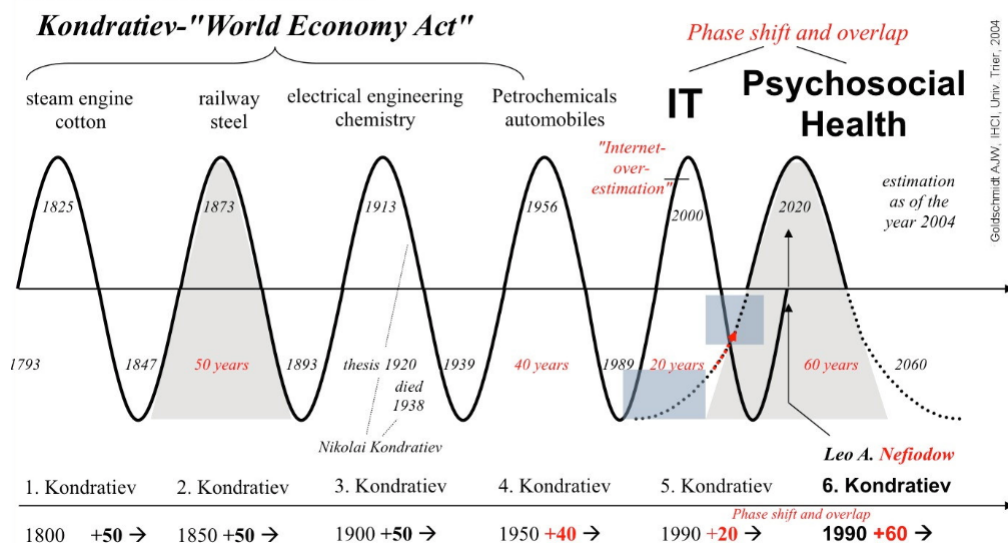

Graf 1 - Kondratiev /World Economy Act

Zdroj: Alexander M., The Kondratiev Cycle: A Generational Interpretation, Indiana, iUniverse, 2002, 41 s.

Nikolai Kondratiev: Anti-Marxist theory about 1920's; empirical study UK/USA
Josef Schumpeter: Definition of a "Kondratiev"-Unit
Leo A. Nefiodow: 6th Kondratiev "Psychosocial Health"

"applicable" to a national economy in general,
not applicable to all participants in a "market"

Graf 2 - Kondratiev /World Economy Act

Zdroj: Alexander M., The Kondratiev Cycle: A Generational Interpretation, Indiana, iUniverse, 2002, 76s.

Hormonální antikoncepce

Pilulka zabírající početí změnila svět. Narušila pravidlo, že o případném početí rozhoduje muž při koitu, nebo odpovědnost muže za použití antikoncepce (prezervativu). Žena tímto přebírá právo rozhodnout, kdy a s kým bude mít potomstvo, i regulaci množství potomků. Z hlediska vztahu Ty & Já to pro ženy převážně v totalitních, zemích či zemích dříve východního bloku jedno z pozitivních řešení. Tím negativním při nežádoucím oplodnění v tu dobu, byl potrat. Mnohdy potrat ilegální, protože byl v dané zemi zakázán (Dolista, 2017) a šlo o trestný čin jak pro matku dítěte, ale i pro lékaře, který jej vykonal. I toto je jeden z historických důvodů při mezigeneračním přenosu (nejčastěji matka-dcera). Četnost užívání hormonální antikoncepce se v jednotlivých státech liší.

Česká Republika	52 %
Francie	50 %
Nizozemí	41 %
Německo	40 %
Slovensko	32 %
Průměr EU	24 %
USA	17 %
Čína	1,2 %

Tabulka 1 - Procentuální četnost užívání hormonální antikoncepce u žen v daném státě

Zdroj: Trends in Contraceptive Use Worldwide 2015, United Nations, New York, 2015

Četnost užívání hormonální antikoncepce v jednotlivých státech mnohdy prezentuje sílu lobbingu farmaceutických firem. Daleko nižší hodnoty v USA jsou dány třeba tím, že v USA je ethinylestradiol (syntetický estrogen) považovaný za prokázaný karcinogen (Maizes, 2010). Dalším rozdílem ve srovnání USA a Evropy je, že v USA má více žen a mužů (Harrison, 2012) sterilizaci, než jich užívá hormonální antikoncepci!

Značně se změnil přístup dříve rodin a nyní žen samotných k vlastnímu tělu. Před 100 lety se průměrně dostavila u slečny první menstruace kolem 17 roku věku. Daná slečna za dohledu gardedámy protancovala pár plesů a byla svatba. Nebo se rodiny dohodly předem (Dolista, 2019). Potomstvo se tak nějak automaticky očekávalo a porodnost byla v Evropě násobně větší než dnes, v ČR dosahovala hodnoty 6. Nyní se první menstruace dostavuje většinou kolem 12-13 let věku mladé slečny, a nejsou výjimkou slečny ve věku 9-10 let. Nastává pak dlouhé období, kdy je lidské tělo připraveno v pravidelném cyklu k rozmnožování. Zákonné hranice pro první pohlavní styk se různě liší, většinou jde o věkovou hranici 14-15 let. Pokud dívka v tomto věku začne aktivně sexuálně žít a užívá k tomu hormonální antikoncepci (Roztočil, 2011), často následuje klidně 20 let sexuálního života se stavem uměle vyvolané neplodnosti díky hormonální antikoncepci. Toto je jedna z příčin nárůstu komplikací při snaze otěhotnět. (Vrba, 2017)

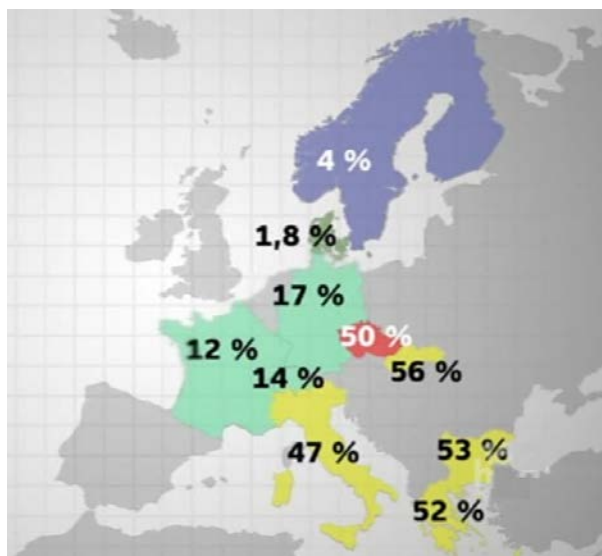
Dalším ještě důležitějším nežádoucím jevem při užívání hormonální antikoncepce je, že při řádném užívání pilulek dojde k oplodnění vajíčka. Tělo toto špatně vyhodnotí, (Hehlmann, 2010) a oplodněné vajíčko vyloučí (Adam, 2003) z reprodukčního procesu. Za těch 10-20 let užívání hormonální antikoncepce toto mohlo nastat vícekrát a žena to pozorovala jen jako silnější menstruaci. Následně, když chce dotyčná plánovaně otěhotnět, její vlastní tělo nabude dojmu, že je to otěhotnění opět nežádoucí (tak jak za poslední roky vícekrát) a dojde k zbytečnému samovolnému potratu. V neposlední řadě při užívání hormonální antikoncepce dochází ke změně “chemické” přitažlivosti páru. Jde o nevědecký, ale často potvrzený fakt, že se dotyčný pár přitahoval a při užívání (nebo naopak při přerušení užívání z důvodu žádoucího otěhotnění) si přestal rozumět a tzv. vonět.

Situace v ČR po změně režimu v roce 1989

Za posledních 30 let od změny režimu v České republice nastalo mnoho změn. Z pohledu ekonomického, parita kupní síly se reálně zdesetinásobila. Ekonomika České Republiky je stejně, jako na Slovensku, extrémně závislá na automobilovém průmyslu. Dříve vojenský segment průmyslu buď zaniknul, nebo se přeorientoval. ČR je leaderem v oblasti nanotechnologií. Změna režimu nepomohla porodnosti. Nové možnosti otevřených hranic, cestování, vzdělání vedly k tomu, že silné populační ročníky z let 1970-1975 často odsunuly potomka z dřívějších běžných 22 let k 30 letům prvorodiček. Hospodářství nastavené na běžných 180-190 tis dětí ročně se přeorientovalo na hodnotu 140 tis dětí. Jenže pro prostou reprodukci potřebuje ČR přibližně 180 tis dětí ročně. ČR je největší konzument hormonální antikoncepce v poměru k obyvatelstvu (52 %). Porodnost se posledních 25 let pohybuje na hodnotě 1,1-1,5. Pozitivní trend nastává v letech 2014-2019, kdy roste porodnost na úroveň až 1,7. Počet interrupcí je na hodnotě 23 tis. zákroků ročně. Toto číslo je částečně ovlivněno potratovou turistikou (v ČR je benevolentní přístup k potratům na rozdíl od některých

okolních států). Počet IVF se pohybuje kolem 30 tis. placených z veřejného zdravotního pojištění a dalších 15-20 tis. ročně placených samoplátci. Česká Republika má minimálně v Evropě nejhustší síť asistované reprodukce a velmi kvalitní lékařskou péči. Ta je často vykoupena neosobností, až surovostí gynekologické péče.

Pro vztah Ty & Já je důležitých několik faktorů. Celosvětový trend migrace do anonymity velkých měst. V České republice je to běžné odmítnutí mateřského vzoru a nemanželské děti. Před změnou režimu bylo nesezdaných párů minimum. Dnes se v ČR rodí více dětí nemanželských než manželských. Rozvodovost je vyšší než sňatkovost. Ještě do 60. let minulého století byla rozvodovost tabu. Mnohdy se přidávají ekonomické důvody, majetek, nárok na vyšší sociální příspěvek či dávky pro samoživitele, za které jsou mnohdy nesezdané matky dětí považovány. K tomu je faktor zvaný mamánci. Neboli děti, které dlouhodobě zůstávají s rodiči v jedné domácnosti ve věku 25-30 let. V Itálii byl tento problém medializován již před několika lety, v USA se o něm dokonce točí i humorné komedie, jak se děti zbavit fiktivním sňatkem. Dle zveřejněných dat jsou muži ve věku 25-29 let žijících ve společné domácnosti s rodiči ve výši 56 % na Slovensku, 53 % v Bulharsku, 52 % v Řecku, 50 % v ČR, 47 % v Itálii a v Německu 17 %, v Rakousku 14 %, ve Francii 12 %, v Norsku 4% a v Dánsku 1,8%).

Graf - 3 procento populace do 30 let, žijících s rodiči v jednom bytě

Zdroj: zpracování autora podľa <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>

Tento problém je i v České republice. Data byla získána na základě posledního sčítání obyvatelstva. Takzvaných „mamánků“ v České republice z 32,2 % mužů v roce 1995 je nyní najednou 50 % neosamostatněných mladých mužů ve věku 25-29 let v jedné domácnosti s rodiči. U dívek je tento vývoj lepší, v roce 1995 bylo ve věku 25-29 let s rodiči v jedné domácnosti trvale žijících 15,1 % žen, v roce 2014 je nárůst na 31,1 %. Podle sociologů Sociologického ústavu Akademie Věd České republiky se jen prodlužuje dospívání a začátek samostatného života, vázané na posun věku založení vlastní domácnosti a porod dětí. Před 25 lety (1995) většina žen ve věku 25 let měla za sebou první porod. V dnešní době tento průměrný věk atakuje 30 rok věku života ženy. Čím méně je člověk samostatný v osobním

životě, tím méně je samostatný i v práci a tím méně se bude snažit riskovat. Obecné pravidlo přitom říká, že menší ochota riskovat odpovídá menší produktivitě ekonomiky. Ekonomika USA je pořád ještě ekonomika, kde se riskuje. Evropská ekonomika již delší dobu jede pro změnu na jistoty. Nad „mamánky“ by se dalo z vědeckého hlediska mávnout rukou. Kdyby to ovšem nemělo jistotu fatálních rizik do budoucna. Jejich rodiče často rozvedeni a žijí v jiných nemovitostech. Záměrně neuváděno v rodinách, neboť i jejich rodiče připomínají život tzv. singles. Mamánci sami mají většinou „nálepku“ věčných studentů, netrvalých vztahů a nezájmu o budoucnost. Často mají náhražku reality ve virtuálním světě, kde žijí atraktivní život či hrají hry. Ve skutečném světě přežívají na krátkodobých pracovních poměrech či brigádách, obývají pokoj v domácnosti u svých rodičů. Partnerský život a vztah směřují většinou k jednomu z rodičů, kteří jsou často rozvedeni. Nemožnost jejich osamostatnění je většinou maskována špatnou ekonomickou situací či neštěstím v partnerském životě. Tato situace ve skutečnosti vyhovuje jak danému z rodičů, tak danému potomkovi. Z hlediska blízké rodiny jsou přehlíženy jejich slabosti, neboť se věnují svým rodičům, příbuzným či komukoliv, na koho ostatní členové blízké rodiny nejsou schopni obětovat dostatečné množství finančních, lidských či partnerských zdrojů. Dané dítě vlastně přebírá roli osoby, jenž dokážeme charakterizovat druhým pádem, kterou souhrnně označujeme Ty. Tato společná domácnost mnohdy trvá desítky let. Kde jsou ta rizika? Jde o podobnou situaci, jako byla v kontinentální Číně desítky let protěžovaná politika jednoho dítěte. Tento „mamánek“ nepotřebuje ke svému aktivnímu životu další nemovitost. Často sám nemá další potomky. Ekonomicky se dá charakterizovat, že přežívá. Jeho vnitřní motor dalšího rozvoje není žádný. Postupem času mu skonají rodiče, jejichž nemovitosti prodá a tím má zajištěný příjem na další časové období. Ekonomický náraz na realitu se potom odsunul z věku 25 let na věk 50-60 let. Z hlediska mikroekonomického se nám díky většímu nárůstu této generace během nejbližších několika desítek let znásobí množství volných nemovitostí, o které však klesne zájem, čímž se spustí dominový efekt i na makroekonomické úrovni. Mikroekonomický přístup v USA a EU má dlouhodobě jiný přístup (Vrba, 2013) Základní odlišnost americké a evropské kultury je vystižena v těchto sloganech (Tab. 2).

Američan říká :	Evropan říká :
Life to work.	Work to life.
Žiji, abych pracoval.	Pracuji, abych žil.

Tabuľka 2 - Prístup k základným odlišnostem USA – Francie

Zdroj: AMADO G., FAUCHEUX C., LAURENT A., Organizational Change and Cultural Realities: Franco – American Contrasts in L'Individu dans l'Organisation: les Dimensions Oubliées, (J.F. Chanlat, Quebec) 1990 s. 34, překlad autor

V USA jde většina úspor a investic do akciového trhu. V Evropě jde většina investic do realitního trhu. Velké množství volných realit snižují jejich prodejní cenu, jsou místa, kde jsou nemovitosti již neprodejné, zůstávají prázdné a chátrají. Nižší ceny snižují záruku za hypotéky ostatních účastníků realitního trhu, zvyšují rizikovost realitního trhu a rizikovost úvěrů, které budou logicky dražší. Dražší bydlení, většinou na mikroekonomické úrovni, sníží

chut' rodin mít více než jednoho potomka a množství lidí v populaci nadále klesá. Na makroekonomické úrovni snižuje množství daňových poplatníků v produktivním věku. Vyšší úrokové sazby z komerčního realitního trhu se přenesou do dluhopisového a zvednou cenu dluhové služby daného státu. Začarovaná spirála, která se dá jen těžko rozetnout. Populace většiny států Evropy stárne, během nejbližších pár desítek let budou důchodový věk atakovat populačně silné ročníky. Možná je tato situace to, co Kondratěv odhadoval ve své prognóze propadu současné 6 vlny. Minulé vlny většinou skončily globální změnou nebo katastrofou.

Záver

Jakým způsobem se vyvíjí současné mezilidské vztahy? Nejen ve vztahu muž a žena, ale také v otázce přátelství, kamarádství i výměny informací apod. Původně byl vztah Ty & Já založen na přátelství, komunikaci, neverbální setkání, praktické pomoci apod. V současnosti se vztah Ty & Já přesouvá do virtuální podoby (posílání sms, líků, apod.). Lidé nejsou ve fyzickém kontaktu, což je v rozporu se strukturou neorálních systémů. Miliony let vývoje byly založeny na fyzickém kontaktu, na výměně informací z očí do očí. Jestliže základem je neurologický pohled na vztah Ty & Já, tedy pohled jako na tok informací. Pak současná fáze vztahu Ty & Já ohrožuje tok informací, protože ho mění kvalitativně do jiné roviny. V budoucnosti se ještě prohloubí digitalizace vztahu, tzn., bude se jednat o nějakou výměnu informací přes media, přes virtuální realitu nebo něco podobného. Největší problém digitalizace spočívá v tom, že ohrožuje bezpečnostní protokoly, kterými nás příroda vybavila. Ty se týkají schopnosti zpracovávat informace, vytvářet abstraktní obraz reality z těch informací. Jestliže se toto nahrazuje touto nemateriální, neverbální, virtuální stránkou, tak vlastně organismus dostává příliš mnoho informací, se kterými si neví rady. Organismus nemůže fungovat v systému virtuální reality. K výměně informací sice dojde, ale neplní tu úlohu, kterou by plnit měly. Pak vlastní Já funguje v režimu, na který nebyl nastaven, ani neorálně ani senzoricky. Nevyužívá to, co vytvářelo síť přátelských vztahů mezi lidmi, mezi přáteli, partnery. A jestliže tohle „Já“ nevytváří, tak vzniká nepevný základ.

Etika v tomto směru zajišťuje kritériální významnost všech informací, které si „Já“ mění, protože kritérium významnosti u informací v lidském mozku a v jeho strukturách je emoční kód. Emoční kód generuje strukturu důležité – nedůležité, vitální – nevitální. Etika je součástí emočního kódu. Jestliže etiku dáte mimo, tak máte informace, u kterých nevíte, jestli je významná nebo nevýznamná, dobrá nebo špatná. Etika určuje pravidla, je to něco jako algoritmus, program, který určuje kromě emoční stránky, jak se má v programu postupovat. Jestliže etika a morálka chybí, jedná se pouze o tok informací, bez jakékoliv struktury. Etika provádí hierarchické uspořádání informací. To je klíčový paradox, když není etika, tak se jedná o chaos informací. Jestliže nejsou pravidla, není vztah ničím svázán. Ale když není vztah svázán, není žádný pevný bod – Euklidův pevný bod (když se najde, lze pohnout zeměkouli).

Dynamická rovnováha ve vztahu Ty & Já se představuje v prostorové podobě. Je to filozofie toho, že jsou věci "bílé a černé". A pak je tu něco, co není vidět – duchovní hodnota, která hraje určitou roli a vyvažuje materiální svět. Nehmotný svět ovlivňuje úplně stejně jako ten hmotný. Čínská strategie harmonie a kontinuity, tzn. kontinuita je v tom, že manželství

přetrvává, harmonie je v tom, že jednou jsem "já velký, jednou jsi ty velká". Manželství byl původně ekonomický vztah, aby lidé přežili, sdružili se a vznikla skupina, která měla jednak společné potomky, a jednak lépe v přírodě přežila. Následně přišla druhá fáze, začala postupná akumulace majetku, vždy bylo lepší mít své potomky, mohli dědit majetek. Samozřejmě pak vznikala problematika dělení majetku. Dnešní rodina se transformovala zpět do menší skupiny, a přidává na důležitosti vlastního vztahu Ty & Já. Dnešní problém je problém ekonomického stresu, ekonomického otroctví, nedostatku času, nedostatku komunikace. Neschopnost a neochota přijímat výměnu informací v rámci rodiny. Nahrazuje se internetem, jinými druhy komunikace apod. Rodina je dnes zaměřena hlavně na to, co symbolizuje její postavení ve společnosti – sociální status, míra spotřeby apod. Tato rodina se vůbec nezabývá tím, co by se dalo nazvat skutečný duch rodiny, tzn. propojování lidí v nejužším okruhu. Hlavní problém je v tom, že lidé tvrdí, že nemají čas. Ale chtějí lidé vůbec komunikovat ve vnitřku té rodiny? Nebo chtějí spíše komunikovat o nutných věcech, ale ne o skutečných podstatných věcech, jako je smysl života, co dát dětem do vínku, jakým způsobem je připravit pro život atd. Jestliže tento vývoj bude pokračovat a digitalizace vyústí do všech problémů, pak se stane, že rodina již nebude základem společnosti. Základem se stane jednotlivec, jeho představy, tužby, jeho volby a možnosti. Tento jednotlivec bude v poryvech historického vývoje, protože nebude mít žádné oporné body. Pohled jednotlivce na život, je jiný. Mění spotřebu. Co bude považovat za potřebu důležitou pro život, materiální statky, nějaké zážitky, nějaké sdílení, komunikaci přes technické prostředky? Bude mít formálně sice 2000 přátel, ale skutečného žádného. Nebo se vrátí princip duchovní obrody - hledání spřízněné duše, nalézt ji nejdříve v rodině, v tom nejužším kruhu, pak dále v tom širším okruhu, něco jako kruhy na vodě. Asiáté přišli na potřebu duchovní obrody. Je pravděpodobné, že něco podobného se může stát i ve „vyspělém světě“. Otázka je, jak vytvořit podmínky a hlavně, jak lidem naznačit, že komunikace z očí do očí je nenahraditelná. Tzn. co je základním východiskovým principem neorálních systémů z hlediska komunikace mezi lidmi.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
PhDr. Dana Strachotová, PhD.*

Použitá literatúra

1. ADAM, Z, a kol.: *Obecná onkologie a podpůrná léčba*. Praha, Grada Publishing,, 2003, 978-80-802-2470-677-1, 787 , stran 206.
2. Alexander M., *The Kondratiev Cycle: A Generational Interpretation*, Indiana, iUniverse, 2002, ISBN 978-05-9521-711-3, stran 316.
3. *Birth rate in the Czech Republic* [online]. Praha: ČSU, 2019 [cit. 2020-04-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>
4. *Birth rate of enterprises in the EU* [online]. Brusel: eurostat, 2017 [cit. 2020-04-30]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190208-1>
5. Dolista, Josef, *Smysl lidského utrpení a víry v myšlení Bohuslava Reynka*. In Feber, J. – Rusnák, P. (eds.) *Reflexia člověka v slovanském filozofickém prostředí*. Acta Moralia Tyrnaviensia 7. Trnava: FF TU, 2017. s. 107-112. (353 s.) ISBN 978-80-568-0067-6.

6. Dolista Josef, *Náboženství v pojetí T. G. Masaryka*, in: *Acta Moralia Tyrnaviensa IX. Dráma slobody v slovanskom svete 20. storočia*, Trnava, Kraków 2019. Vyd. Filozofická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave. ISBN 978-83-8111-119-5. S. 127-138. Stran 288.
7. Harrison R:F., Bonnar J., Thompson W., *Fertility and Sterility*, Berlin, Springer Science & Business Media, 2012, ISBN 978-94-0151-308-1, stran 726.
8. Hehlmann A., *Hlavní symptomy v medicíně: praktická příručka pro lékaře a studenty*, Praha, Grada Publishing, 2010, ISBN 978-80-2472-612-0, stran 450.
9. Lída Jan, Josef Dolista, *Ne-uzavření konkordátu mezi ČR a Svatým Stolicem / The non-concordat between the Czech Republic and the Holy See*, in: *Humanum* 25 (4) 2018. Vyd. Institut Studiów Miedzynarodowy i Edukacji w Warszawie. ISSN 1730 – 0266.
10. LEIDENBERGER, F. – STROWITZKI, T. – ORTMANN, O.: *Klinische Endokrinologie für Frauenärzte*, stran 267.
11. Maizes V., *Integrative Women's Health*, Oxford University Press, 2010, ISBN 978-01-9988-862-7, stran 720.
12. Roztočil A. a kol, *Moderní gynekologie*, Praha, Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-2477-109-0, stran 528.
13. Strachotová, Dana, (2012) *Where is the key to the rationalization activity workers?* Proceedings of International Scientific Conference on Knowledge for Market Use - Significance of Knowledge at the Current Phase of Economic. ISBN 978-80-87533-04-8, sep 6-7, 2012, Olomouc, Czech Republic, 405-409.
14. *Trends in Contraceptive Use Worldwide 2015*, United Nations, New York, 2015, ISBN 978-92-1-151546-6
15. Vrba Zdenek, Knowledge for Market Use 2013, „*MOBILITA PRACOVNÍCH SIL V ČR 2012*“, Univerzita Palackého Olomouc, 12-13. 9 2013 Olomouc, 157-163 s., ISBN: 978-80-87533-05-5, indexován WoS.
16. Vrba Zdenek, Knowledge for Market Use 2017: *A CHILD IN THE FAMILY: THE EXPERIENCE OF TODAY'S PARENTS WITH HEALTH CARE FROM PARENTHOOD PLANNING TO THE CHILD'S FIRST YEARS*, People in Economics – Decisions, Behavior and Normative Models International Scientific Conference Proceedings www.knowledgeconference.upol.cz, s 204-209 ISBN 978-80-244-5233-3.
17. *Percentage of population under 30 living with parents in one apartment* [online]. Praha: ČSU, 2019 [cit. 2020-04-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>.
18. *WORLD HEALTH ORGANIZATION COLLABORATIVE STUDY OF CARDIOVASCULAR DISEASE AND STEROID HORMONE CONTRACEPTION*: Venous thromboembolic disease and combined oral contraceptives: results of international multicentre case-control study. In: *Lancet*, 16. December 1995, Vol. 346, Issue 8990, strany 1575-1582.
WORLD HEALTH ORGANIZATION COLLABORATIVE STUDY OF CARDIOVASCULAR DISEASE AND STEROID HORMONE CONTRACEPTION: Acute myocardial infarction and combined oral contraceptives: results of an international multicentre case-control study. In: *Lancet*, 26. April 1997, Vol. 349, Issue 9060, s.trany 1202-1209.